

Ö?retmenler ?çin Örgütsel Ba?l?l?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?retmenler ?çin Örgütsel Ba?l?l?k Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27226>

Özet

Ö?retmenler ?çin Örgütsel Ba?l?l?k Ölçe?i (Ö?ÖBÖ), 2009 y?l?nda **Mehmet Üstüner** taraf?ndan geli?tirilmif bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle ö?retmenlerin görev yapt?klar? kuruma duyduklar? **örgütsel ba?l?l?k** düzeylerini tek bir boyutta ve yüksek güvenilirlikle ölçmeyi amaçlamaktadır. 17 maddeden olu?an bu araç, e?itim kurumlar?ndaki personelin kuruma aidiyet ve ba?l?l?k hislerini de?erlendirmek için tasarlanm??tır. Ölçe?in psikometrik özellikleri, hem iç tutarlılık (Cronbach-alpha) hem de test-tekrar test yöntemleriyle detaylı olarak incelenmi? ve sonuçlar ölçe?in güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı oldu?unu kan?tlam??tır.

Anahtar Kelimeler

Ö?retmenler, **Örgütsel Ba?l?l?k**, Psikolojik Ölçek, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Likert Tipi Ölçek, E?itim Yönetimi, Mehmet Üstüner, Cronbach-alpha.

Yazarlar

Mehmet Üstüner

Amaç

Ö?retmenler ?çin Örgütsel Ba?l?l?k Ölçe?i'nin temel amacı, ö?retmenlerin çal??t?klar? e?itim kurumlarına kar?? geli?tirdikleri duygusal, devamlılık ve normatif ba?l?l?k bile?enlerini tek bir genel boyut altında ölçmektir. Ölçek, özellikle okuldaki yönetim süreçlerine katılım, aidiyet duygusu ve kurumsal hedeflere olan inanç gibi ba?l?l?k göstergelerini nicel olarak tespit etmeyi hedefler.

Bu araç, e?itim ara?tırmacılarına ve okul yöneticilerine, ö?retmen memnuniyeti, i?ten ayrılma niyeti ve örgütsel vatandaşlık davran?? gibi sonuç de?i?kenlerini anlamada kritik bir veri sağlamak üzere geli?tirilmifdir. Ölçek, örgütsel ba?l?l?k düzeyindeki de?i?imleri izlemek ve ba?l?l?? artırmaya yönelik stratejiler geli?tirmek için kullanılabilir.

Yapı

Ö?retmenler ?çin Örgütsel Ba?l?l?k Ölçe?i, **örgütsel ba?l?l?k** kavramın? tek boyutlu bir yapı olarak ele almaktadır. Bu tek boyutlu yapı, bireyin organizasyonla olan psikolojik ba??nın gücünü yansıtır. Ölçek, 17 maddeden olu?makta olup, ö?retmenlerin kendilerini kurumun bir parçası olarak görme, kurumun amaçlarına inanma ve kurumda kalma arzusunu ölçen ifadeler içermektedir.

Ölçe?in maddeleri, ö?retmenlerin kuruma olan ba?l?l?kların? do?rudan de?erlendirmeye

odaklanm??t?r. Bu **örgütsel ba?l?l?k** yap?s?, ö?retmenlerin i? motivasyonu ve performans? üzerinde önemli bir etkiye sahip oldu?u kabul edilen merkezi bir psikolojik de?i?keni temsil etmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in **geçerlik** çal??malar?, benzer ölçek geçerli?i (yak?nsak ve ?raksak geçerlik) yöntemleri kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. Geli?tirilen Ö?ÖBÖ'nün geçerlik düzeyi, MDO (Muhtemelen Motivasyonel Dinamikler Ölçe?i) ve MTE (Muhtemelen Motivasyonel Tutum Envanteri) gibi benzer ölçekler kullan?larak hesaplanm??t?r.

Analiz sonuçlarına göre, Ö?ÖBÖ, MDO ile yüksek düzeyde olumlu yönde bir ili?ki ($r=.749$) göstermi?tir. Bu yüksek korelasyon, Ö?ÖBÖ'nün benzer bir yap?y? ölçen araçlarla beklenen yak?nsak **geçerlik** kanıtına sahip oldu?unu desteklemektedir. Öte yandan, Ö?ÖBÖ, MTE ile orta düzeyde olumsuz yönde bir ili?ki ($r=-.415$) sergilemi?tir (Büyüköztürk, 2002). Bu z?t yönlü ili?ki, ölçe?in ölçtü?ü yap?nın di?er, ilikisiz veya z?t yap?larla beklenen ?raksak geçerli?i sa?lad???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Ö?ÖBÖ'nün **güvenirlik** analizleri iki temel yöntemle yap?lm??t?r: iç tutarlılık katsay?s? ve test-tekrar test hesaplamalar?. ?ç tutarlılık analizi için ikinci bir ö?retmen grubundan elde edilen veriler kullan?larak hesaplanan **Cronbach-alpha** katsay?s? oldukça yüksek bir de?er olan ".96" olarak bulunmu?tur. Bu de?er, ölçek maddelerinin tutarlı bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve mükemmel bir iç tutarlılık?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ayr?ca, ölçe?in zamana kar?? kararlılı??n? ölçmek amacıyla 29 ö?retmene iki hafta arayla test-tekrar test uygulamas? yap?lm??t?r. ?ki uygulamadan elde edilen e?le?tirilmi? puanlar arasındaki **Pearson korelasyon katsay?s?** " $r=.88$ " olarak hesaplanm??t?r. Hem yüksek Cronbach-alpha de?eri hem de yüksek test-tekrar test korelasyonu, Ö?ÖBÖ'nün son derece **güvenilir** bir ölçüm yapt???n?n kanıtı olarak kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Ö?retmenler ?çin Örgütsel Ba?l?l?k Ölçe?i, geli?tirme çal??malar? sonucunda tek bir faktör (boyut) altında toplanan 17 maddeden olu?maktadır. Bu tek boyutlu yap?, ö?retmenlerin kuruma olan genel ba?l?l?kların? bütüncül bir perspektifle ele almaktadır.

Ölçekteki tüm maddeler, ayn? temel **örgütsel ba?l?l?k** yap?s?n? temsil etmektedir. Bu faktör yap?s?, ölçe?in uygulama kolaylı??n? arttırırken, elde edilen toplam puanın net bir psikolojik anlam ta??mas?na olanak sa?lamaktadır.

Ölçek Yapısı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Yazılı Anket Formu

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmenler

Yaş Grubu: Yetkinler (Çalışan Öğretmenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli okullarda görev yapan öğretmenler.

Test Metodolojisi: Ölçek 17 maddeden oluşur ve 5'li **Likert** tipi derecelendirme kullanır. Derecelendirme şu şekildedir: 1= Hiçbir zaman, 2= Nadiren, 3= Bazen, 4= Çoğu zaman, ve 5= Her Zaman. Alınabilecek en düşük puan 17, en yüksek puan ise 85'tir. Yüksek puan, yüksek örgütsel bağlılığı ifade eder.

Anahtar Kelimeler

Eğitim, Okul Yönetimi, Psikometri, ÖÖBÖ, Test-Tekrar Test, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma, **Korelasyon, Geç Tutarlılık.**

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresleri: mustuner@inonu.edu.tr

Yayın Adresi: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, Türkiye (2009 yayına göre).

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2009 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve telif hakları için sorumlu yazar Mehmet Üstüner ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal makalesi ve detaylı bilgileri İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde yayımlanmıştır. Makalenin bağlantısı aşağıdadır: efdergi.inonu.edu.tr.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: ogretmenler-icin-orgutsel-baglilik-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Üstüner, M. (2009). Öğretmenler için Örgütsel Bağlılık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-17.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık. (Geçerlik hesaplamalarında referans gösterilen kaynak).

Öğretmenler için Örgütsel Bağlılık Ölçeği Maddeleri

Ölçek 17 maddeden oluşmaktadır. Aşağıda ölçeğin yapısını gösteren bir örnek madde sunulmuştur:

Bu okulda yönetimin bir parçası olduğuma dair güçlü bir duygu yaşıyorum.

Puanlama Yorumu: Ölçekten alınan yüksek puan **örgütsel bağlılık** yüksek olması, puanın düşük olması ise örgütsel bağlılık düşük olması anlamına gelmektedir. Uygulamaları, puanları yorumlarken aritmetik ortalama ve standart sapma kullanılarak elde edilen aralıklar (orta, düşük, yüksek) referans alınmalıdır.